
Στοιχειώδη Δικαιώματα για τα υποψήφια θύματα της κρατικής καταστολής

Τι ορίζουν οι σχετικοί νόμοι και άλλες διατάξεις για:
Τη σύλληψη, εξακρίβωση, έρευνα σε σπίτια
και αλλού, ανάκριση, κράτηση, προσαγωγή, δίκη κλπ.

**ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΩΝ
ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΚΡΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ**

ΚΡΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Τι ορίζουν οι σχετικοί νόμοι και άλλες διατάξεις για:

1. Τις συλλήψεις, εξακριβώσεις, έρευνες στα σπίτια και αλλού, ανακρίσεις, κρατήσεις, προσαγωγές, δίκες κλπ.

Αντί προλόγου...

Η κρατική και αστυνομική αυθαιρεσία και καταστολή έρχεται καθημερινά σχεδόν στην επικαιρότητα τον τελευταίο καιρό.

Οι εργατικοί αγώνες, αλλά και τα κινήματα νεολαίας γνωρίζουν την ολοένα και αυξανόμενη κρατική καταστολή.

(Εργοστάσια ΕΒΚΟ, ΡΑΪΝΕΡ, COCA—COLA, RENAULT, MOBIL, Τράπεζες CONTINENTAL, και CHASE MANHATTAN BANK, ΚΑΡΑΒΕΛ, Παραβίαση γραφείων πολιτικών Οργανώσεων καθώς και σπιτιών, καθημερινά πογκρόμ με ξυλοδαρμούς και συλλήψεις στα Εξάρχεια επί βδομάδες, τρομοκρατία των ΜΑΤ και ΜΕΑ σε βάρος ανύποπτων πολιτών, δίκες σε βάρος εκατοντάδων αγωνιστών με βαριές καταδίκες για αρκετούς απ' αυτούς κλπ).

Για τον περισσότερο κόσμο ότι έχει σχέση με τα δικαιώματα που του παραχωρούνται από το σύνταγμα και τους νόμους του κράτους τον χαρακτηρίζει άγνοια.

Επειδή πιστεύουμε ότι η γνώση μερικών στοιχειωδών δικαιωμάτων μας δίνει ένα σημαντικό όπλο τόσο για να αυτοπροστατευτούμε όσο και για να δυναμώσουμε την αντίσταση μας ενάντια στην κρατική καταστολή προχωρήσαμε στην έκδοση αυτού του φυλλάδιου.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ξεκινώντας με δεδομένο ότι η στάση στην ανάκριση είναι σε κάθε περίπτωση μια πολιτική στάση, είναι φανερό ότι ένα τέτοιο κείμενο δεν μπορεί παρά να μπαίνει τόσο στο πολιτικό μέρος αυτής της στάσης, όσο και στο τεχνικό που της αντιστοιχεί. Αυτό είναι αναπόφευκτο. Ακόμα και ένα απλό κείμενο με «νομικές συμβουλές» δεν μπορεί να είναι ουδέτερο. Πίσω του βρίσκεται μια πολιτική αντίληψη που το διαποτίζει. Για να μην πέσουμε λοιπόν στην υποκρισία να σκαρώσουμε δήθεν ένα τυπικό νομικό κείμενο οχυρωμένο πίσω από την «εξουσία» των ειδικών μας γνώσεων, παρασιωπώντας την πολιτική του ουσία, οφείλουμε να ξεκαθαρίσουμε απ' την αρχή, ότι το καθοριστικό στην ανάκριση από πολιτική άποψη είναι η συνεργασία ή όχι με τον κατασταλτικό μηχανισμό. Αυτή δεν είναι απλά μια ιδεολογική στάση απόρριψης αυτού του μηχανισμού (του κράτους στην πιο ξεκάθαρη κατασταλτική του λειτουργία) αλλά και του αστικού δικαίου σαν τέτοιου, που με καθαρά ταξικά κριτήρια ποινικοποιεί μερικές πολιτικές συμπεριφορές και πράξεις (και πολλές φορές άμεσα και ιδεολογίες).

Έτσι ο στόχος αυτού του κειμένου δεν είναι το πως θα αποδείξουν την αθωότητά τους τα εκάστοτε θύματα της κρατικής καταστολής μέσα από μια τεχνικά άψογη στάση, μέσα στην οποία ενδεχόμενα περιλαμβάνονται και οι παραπειστικές απαντήσεις ή οι αντιπερισπασμοί, αλλά πως θα έχουν τη μεγαλύτερη δυνατή ευχέρεια κινήσεων μέσα στη δίκη ν' αποκαλύψουν τις πολιτικές σκοπιμότητες που οδήγησαν στη δίωξή τους και ν' αντιστρέψουν τους όρους μεταξύ κατηγορούμενου και κατηγορητήριου σε μια πολιτική βάση και όχι γιατί σώνει και καλά δεν υπάγονται οι συγκεκριμένες πράξεις στα άρθρα του κατηγορητήριου με ερμηνείες τραβηγμένες απ' τα μαλλιά ή πολύ περισσότερο με εξευτελιστικές δηλώσεις καταδίκης από τον κατηγορούμενο των πράξεων που του αποδίδονται.

Σε κάθε περίπτωση κάθε δίκη έχει τις δικές της ιδιορρυθμίες, που πρέπει να σταθμίζονται όσο γίνεται πιο ψύχραιμα, κάτι που δεν μπορεί να γίνει συνήθως στην ανάκριση με τα δεδομένα που υπάρχουν από την πράξη και για το λόγο αυτό η - και τεχνικά - σωστότερη στάση στην ανάκριση είναι η στάση της μη συνεργασίας. Στόχος είναι να μην γίνει καμμία απολύτως κατάθεση ή δήλωση που μπορεί αργότερα να μας μπλέξει σε φαύλους κύκλους ή αντιφάσεις.

Είναι επίσης χρήσιμο να ξέρε ο καθένας που συλλαμβάνεται και κατηγορείται για κάτι, ότι με κάποια τυχόν λαθεμένη στάση του, μπορεί να μπλέξει τους άλλους συγκατηγορούμενούς του (γι αυτό και η υπεράσπιση οφείλει να είναι ενιαία) ή να δημιουργήσει κάποιο κεκτημένο για το μηχανισμό καταστολής που θα χρησιμοποιήσει για μελλοντικές ανακρίσεις και δίκες.

Τελειώνοντας αυτή την εισαγωγή θα θέλαμε να θυμίσουμε και να τονίσουμε, ότι όποιος πέφτει στα χέρια της αστυνομίας ή του ανακριτή, πρέπει να θυμάται πάντα ότι έχει απέναντί του επαγγελματίες, που απ' την πείρα τους ξέρουν πολύ καλά να χρησιμοποιούν τον πανικό, το φόβο, την αμηχανία, την κούραση και την άγνοια, αλλά και τις διάφορες κουτοπονηριές που τους σερβίρονται. Πέρα από τη γνώση και την πείρα, έχουν και την πρωτοβουλία των κινήσεων. Αυτοί θα κρίνουν ποιους θα παραπέμψουν και γιατί. Κάποιοι άλλοι σαν κι αυτούς θα κρίνουν αν θα δικάσουν οι κατηγορούμενοι, πότε και για ποιο λόγο. Φυσικά και δεν είναι αλάνθαστος αυτός ο μηχανισμός, αλλά πολύ σπάνια μπορεί να τα αξιοποιήσει μόνος του και απομονωμένος ο κατηγορούμενος και σχεδόν ποτέ αυτοσχεδιάζοντας...

ΔΗΛΩΣΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ — ΠΡΟΣΑΓΩΓΗ ΣΕ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

1) Σύμφωνα με το άρθρο 157 του οργανισμού σώματος Αστυνομίας Πόλεων (Ν. 2458/1953), όποιος αρνείται να δηλώσει την ταυτότητά του ή δηλώνει ψεύτικα στοιχεία, τιμωρείται με φυλάκιση από δέκα μέρες μέχρι 1 χρόνο. Βάσει του ίδιου νόμου είμαστε υποχρεωμένοι να δηλώσουμε την ταυτότητα κάποιου άλλου, εφόσον τον γνωρίζουμε και να μην δηλώνουμε ψεύτικα στοιχεία γι αυτόν.

Όταν μας ζητηθούν τα στοιχεία μας, είμαστε λοιπόν υποχρεωμένοι να τα δώσουμε. Αν μας τα ζητήσουν αστυνομικοί με στολή τα δίνουμε ενώ αν φορούν πολιτικά, ζητάμε πρώτα να μας δείξουν την ταυτότητά τους.

Η υποχρέωσή μας εξαντλείται στο να δείξουμε την ταυτότητά μας. **Δεν είμαστε υποχρεωμένοι να δώσουμε κανένα άλλο στοιχείο ή πληροφορία.**

2. Αρκετές φορές τα αστυνομικά όργανα μετά τον έλεγχο της ταυτότητας μας ζητάνε να τους ακολουθήσουμε στο τμήμα, με το αιτιολογικό της εξακρίβωσης στοιχείων. Από τη στιγμή όμως που τους έχουμε δείξει την ταυτότητά μας, αυτό είναι παράνομο και πρέπει να διαμαρτυρόμαστε.

Αν τυχόν μας πάνε στο τμήμα ξαναδίνουμε τα στοιχεία μας και απαιτούμε να φύγουμε. Αν μας ζητήσουν κατάθεση (π.χ. που είμαστε, που πηγαίναμε, τι θέλαμε εκεί), **αρνούμαστε** κατηγορηματικά να απαντήσουμε, λέγοντας πως **παράνομον**, γιατί στο βαθμό που δεν έχουμε πάρει κλήση, δεν είμαστε μάρτυρες αλλά στην πράξη κατηγορούμενοι, που έχουμε συλληφθεί (γιατί ούτε ένταλμα υπάρχει, ούτε για αυτόφωρο αδίκημα κατηγορούμαστε) οπότε δικαιούμαστε να μην απαντήσουμε και **απαιτούμε άμεσα τον δικηγόρο μας.**

Α (6) ΑΥΤΟΦΩΡΗ ΣΥΛΛΗΨΗ

1. Μπορεί να συλληφθούμε και να οδηγηθούμε στο αστυνομικό τμήμα κάτω από τη δικαιολογία ότι έχει διαπραχτεί κάποιο αυτόφωρο έγκλημα. Όταν η αθωότητά μας είναι φανερή διαμαρτυρόμαστε ΕΝΤΟΝΑ. Στο τμήμα δίνουμε **μόνο** τα στοιχεία μας και αρνούμαστε να απαντήσουμε σε άλλες ερωτήσεις... (βιογραφικά, κατάσταση κατηγορούμενου κλπ) ή να τις υπογράψουμε. Αρνούμαστε να δίνουμε δείγμα γραφικού χαρακτήρα...

Μετά από αυτά, απαιτούμε να μας αφήσουν ελεύθερους, και εάν όχι να μας δηλωθεί εάν είμαστε κατηγορούμενοι. Εάν είμαστε κατηγορούμενοι, υπογράφουμε την έκθεση σύλληψης, αφού βεβαιωθούμε ότι σ' αυτή γράφεται η ακριβής ώρα σύλληψης.

Κατόπιν απαιτούμε να τηλεφωνήσουμε σε συγγενείς και στον δικηγόρο μας. **Αρνούμαστε σταθερά οποιαδήποτε συζήτηση, κατάθεση κλπ, προτού επικοινωνήσουμε με το δικηγόρο μας.** Η αστυνομία συχνά κάνει προανάκριση, και χωρίς εισαγγελική παραγγελία. **Το να αρνηθούμε να απαντήσουμε σαν κατηγορούμενοι στην αστυνομική ανάκριση δεν είναι αδίκημα.** Μπορούμε να καταθέσουμε μόνο με τη φράση «**αρνούμαι τις κατηγορίες**» και να το υπογράψουμε, ακόμα και αν δεν παρίσταται ο δικηγόρος μας.

Τέλος αμέσως ή το πολύ σε 24 ώρες πρέπει να οδηγηθούμε στον εισαγγελέα.

Αν τώρα περάσει το 24ωρο και δεν έχουμε πάει στον εισαγγελέα, διαμαρτυρόμαστε έντονα και απαιτούμε σύμφωνα με το Σύνταγμα να μας αφήσουν ελεύθερους. (Σημείωση: Μόνο στην περίπτωση που ο τόπος σύλληψης δεν ανήκει στην έδρα του εισαγγελέα, μπορεί να παραταθεί το 24ωρο, και πάντως «όχι περισσότερο από τον αναγκαίο χρόνο για την μεταφορά του «κρατούμενου»). Η παραβίαση αυτών των προθεσμιών είναι ποινικό αδίκημα για τους υπεύθυνους αστυνομικούς, οπότε μπορούμε να τους μηνύσουμε.

2. ΣΤΟΝ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

Αν μας οδηγήσουν στον εισαγγελέα, πέραν του 24ώρου, διαμαρτυρόμαστε και εδώ έντονα, απαιτούμε να αφεθούμε ελεύθεροι, και με τον δικηγόρο μας υποβάλλουμε ένσταση.

Αν οδηγηθούμε εμπρόθεσμα, ο εισαγγελέας αποφασίζει αν θα ασκήσει δίωξη ή όχι.

Από τη στιγμή που ο εισαγγελέας μας απαγγείλει την κατηγορία, μπορεί:

(α) ή να μας αφήσει ελεύθερους, και να προσδιορίσει ρητή δικάσιμο

(β) ή να μας παραπέμψει στο αυτόφωρο δικαστήριο (άμεσα ή το αργότερο σε 24 ώρες)

(γ) ή να διατάξει συμπλήρωση της προανάκρισης στο αστ. τμήμα (οπότε ζητούμε να αφεθούμε προσωρινά ελεύθεροι)

(δ) ή τέλος αν θεωρήσει ελλιπή τα στοιχεία να μας παραπέμψει στον ανακριτή για κυρία ανάκριση (άμεσα), οπότε λήγει και η συνοπτική διαδικασία του αυτόφωρου.

Τώρα στο ΑΥΤΟΦΩΡΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, μπορούμε να ζητήσουμε τριήμερη αναβολή (το δικαστήριο τη δίνει υποχρεωτικά). Ακόμα το δικαστήριο αποφασίζει για τη συνέχιση ή μη της κράτησης.

Στον ΑΝΑΚΡΙΤΗ πάλι μπορούμε να ζητήσουμε τριήμερη (τουλάχιστον) προθεσμία για να απολογηθούμε (που μας δίνεται υποχρεωτικά). Μέχρι την απολογία μπορεί να αφεθούμε προσωρινά ελεύθεροι. Μετά την απολογία στον ανακριτή, ο ανακριτής πρέπει άμεσα (ή το πολύ σε 24 ώρες) σε συνεργασία με τον εισαγγελέα είτε να εκδώσει ένταλμα προφυλάκισης στα αδικήματα που ο νόμος το επιτρέπει, είτε να μας αφήσει ελεύθερους (και να παραπέμψει την υπόθεση σε ΔΙΚΑΣΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ).

A (γ) ΣΥΛΛΗΨΗ ΜΕ ΕΝΤΑΛΜΑ

Αν δεν συλληφθούμε επ' αυτοφώρω, μπορεί να συλληφθούμε μόνο με ένταλμα που θα πρέπει να μας επιδοθεί τη στιγμή της σύλληψης. Το ένταλμα σύλληψης πρέπει να έχει οπωσδήποτε το ονοματεπώνυμο, τη διεύθυνση και περιγραφή μας, το έγκλημα για το οποίο κατηγορούμαστε με το άρθρο του, σφραγίδα και υπογραφή από τον ανακριτή και το γραμματέα, αλλιώς είναι ΑΚΥΡΟ. Δε μπορεί να εκδοθεί ένταλμα σύλληψης για εγκλήματα με ελάχιστο όριο ποινής κάτω από τρεις μήνες.

Ισοδύναμο με το ένταλμα σύλληψης είναι και το βούλευμα του συμβουλίου πλημμελειοδικών ή εφετών. Σε ειδικές περιπτώσεις μπορούν να διατάξουν τη σύλληψη και ο πρόεδρος εφετών, ο πρόεδρος του δικαστηρίου που δικάζει, το δικαστήριο και ο εισαγγελέας (στα αυτόφωρα).

Είναι αμφίβολης συνταγματικότητας να μας επιδίδεται το ένταλμα όχι κατά τη στιγμή της σύλληψης αλλά μετά την προσαγωγή μας στο πλησιέστερο αστυνομικό τμήμα, όπως συνήθως γίνεται στην πράξη (άρθρο 6 Συντάγματος).

Αν η σύλληψη γίνει σε εκκλήσια την ώρα της λειτουργίας ή σε σπίτι τη νύχτα, χωρίς να το ζητήσει ο ιδιοκτήτης ή να τηρηθούν οι διατυπώσεις που προβλέπονται για νυχτερινή έρευνα σε σπίτι, αυτοί που κάνουν τη σύλληψη διώκονται μόνο πειθαρχικά.

Προβλέπεται - αλλά χωρίς κυρώσεις - ότι αυτοί που κάνουν τη σύλληψη, πρέπει να μας φέρονται καλά να μην μας προσβάλουν, να μην μεταχειρίζονται βία και να μη μας δένουν παρά μόνο όταν απειθούμε ή μας θεωρούν ύποπτους φυγής. Αυτά ισχύουν και για τα αυτόφωρα. Βέβαια το ξύλο, οι θρσιές κλπ συνιστούν αδίκημα για τους αστυνομικούς και πρέπει να μηνώνται.

Όπως και να συλληφθούμε πρέπει χωρίς αναβολή και το αργότερο μέσα σε 24 ώρες να προσαχθούμε στον ανακριτή που είναι αρμόδιος (άρθρ. 6 παρ. 2 Συντ.). Εκεί παίρνουμε τουλάχιστον τριήμερη προθεσμία για απολογία.

A (δ) ΕΡΕΥΝΑ

Έρευνα μπορεί να γίνει όταν διεξάγεται οποιαδήποτε ανάκριση για πλημμέλημα ή κακούργημα. Επίσης μπορεί να γίνει για να συλληφθεί κάποιος που διαπράττει αυτόφωρο πλημμέλημα (ή κακούργημα).

Έρευνα σε σπίτι

Η έρευνα στο σπίτι μπορεί να γίνει οποιαδήποτε ώρα της μέρας. Τη ΝΥΧΤΑ αντίθετα επιτρέπεται η έρευνα ΜΟΝΟ αν πρόκειται να συλληφθεί πρόσωπο που διώκεται νόμιμα (με ένταλμα σύλληψης) ή για να συλληφθεί κάποιος μέσα στο σπίτι, που διαπράττει αυτόφωρο πλημμέλημα ή κακούργημα. Νύχτα είναι από τις 8μ.μ.—6π.μ. το χειμώνα (1 Οκτωβρίου — 31 Μαρτίου) και 9μ.μ.—5π.μ. το καλοκαίρι (1 Απριλίου - 30 Σεπτεμβρίου).

ΕΡΕΥΝΑ ΣΕ ΑΛΛΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ

Τη νύχτα μπορεί να γίνει έρευνα, χωρίς ιδιαίτερες προϋποθέσεις και σε χώρους που εί-
προσιτοί στον καθένα (π.χ. καφενεία - μπαρ - κινηματογράφους κλπ).

ΠΩΣ ΓΙΝΕΤΑΙ Η ΕΡΕΥΝΑ

Την έρευνα κάνουν τουλάχιστον δυο άτομα όπου απαραίτητα ο ένας είναι δικαστικός. Όταν μας χτυπήσουν το κουδούνι για έρευνα, ζητάμε τα στοιχεία των αστυνομικών-δικαστικών, το ένταλμα έρευνας και αν είναι μέρα ανοίγουμε την πόρτα. Τη νύχτα εκτός από το ένταλμα έρευνας ζητάμε να μας πουν τους επιπλέον λόγους που υπάρχουν για να γίνει η έρευνα τη νύχτα (δηλ. αν υπάρχει ένταλμα σύλληψης, από που πιστεύουν οι αστυνομικοί ότι εμείς έχουμε σχέση με κάποιο αδίκημα κλπ).

Πάντα σε κάθε περίπτωση έχουμε το δικαίωμα να ειδοποιήσουμε τον δικηγόρο μας και όποιον άλλο, ότι μας κάνουν έρευνα.

Η έρευνα δεν μπορεί να γίνεται ταυτόχρονα σε δυο δωμάτια. **Έχουμε το δικαίωμα να είμαστε μπροστά όταν κάνουν έρευνα.** Αυτό μας προφυλάσσει από τυχόν αυθαιρεσίες αστυνομικών οργάνων που προσπαθούν να μας ενοχοποιήσουν.

Αν τυχόν λείπει ο ένοικος (ή δεν ανοίγει) ο ανακριτής πρέπει να παραβιάσει την πόρτα. Σ' αυτή την περίπτωση πρέπει να προσκαλείται κάποιος γείτονας για να παραστεί στην έρευνα.

Η έρευνα πρέπει να γίνεται χωρίς περιττή δημοσιότητα ή ενόχληση του ένοικου.

ΤΙ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ ΝΑ ΨΑΞΟΥΝ

Μπορούν να ψάξουν σχεδόν τα πάντα, με προσοχή όμως για να μην προξενήσουν ζημιές. Αν καταστρέψουν αντικείμενα (π.χ. στρώματα, βιβλία κλπ) αυτό μπορεί να συνιστά ποινικά αδίκημα αν υπάρχει δόλος.

Για τυχόν ζημιές στην έρευνα, αποζημίωση μπορούμε να ζητήσουμε από το δημόσιο.

Οι ερευνητές δεν μπορούν να ερευνήσουν σφραγισμένη αλληλογραφία (απόρρητο αλ/φίας), έγγραφα που καλύπτονται από το επαγγελματικό απόρρητο, και βιβλιάρια καταθέσεων (τραπέζικό απόρρητο). Για να ερευνήσουν τα παραπάνω χρειάζεται επιπλέον άδεια από ανακριτή, ενώ ειδικά για το επαγγελματικό απόρρητο ισχύει το εξής: Οι αστυνομικοί απαγορεύεται να διαβάσουν τα έγγραφα, αλλά αφού τα κατάσχουν τα σφραγίζουν σε φάκελο που στη συνέχεια μεταβιβάζεται στο αρμόδιο επαγγελματικό σωματείο (Δικηγορικό Σύλλογο, Ένωση Συντακτών, Εμπορικό Σύλλογο κλπ), το οποίο αποφασίζει για το εάν θα δοθούν τα έγγραφα στην ανάκριση.

Στο τέλος της έρευνας συντάσσεται ΕΚΘΕΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ, στην οποία γράφονται **αναλυτικά** και τα αντικείμενα που τυχόν θα κατασχεθούν.

Απατούμε να γραφτούν όλα τα κατασχεμένα αντικείμενα. Στο τέλος έχουμε το δικαίωμα να ζητήσουμε (και προφορικά) αντίγραφο της έκθεσης έρευνας. Η έκθεση υπογράφεται και από μας και από τους αστυνομικούς.

ΕΡΕΥΝΑ ΧΩΡΙΣ ΕΝΤΑΛΜΑ

Προβλέπεται ότι σε **αυτόφωρα** αδικήματα η αστυνομία μπορεί να μπει σε σπίτι χωρίς ένταλμα και χωρίς την παρουσία δικαστικού. Τότε σ' αυτή την περίπτωση, πριν ανοίξουμε, πρέπει να μας δηλώσουν προφορικά το σκοπό της έρευνας (π.χ. «θα κάνουμε έρευνα διότι έχουμε πληροφορίες ότι π.χ. το σπίτι είναι παράνομη χαρτοπαικτική λέσχη»).

Τότε ανοίγουμε την πόρτα, και πρέπει οι αστυνομικοί να δουν σύντομα αν πράγματι γίνεται αδίκημα, και αν όχι να αποχωρήσουν. Δεν επιτρέπεται να αρχίσουν να ψάχνουν πράγματα που δεν έχουν εμφανή σχέση με το υποτιθέμενο αυτόφωρο αδίκημα (π.χ. να ψάχνουν σε στρώματα, αποθήκες, πατάρια κ.ο.κ.). Αν επιμένουν, τηλεφωνούμε άμεσα στο δικηγόρο μας, και το καταγγέλουμε στην εισαγγελία.

ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Σωματική έρευνα μπορεί να γίνει είτε σε σπίτι, είτε στο τμήμα ακόμα και στο δρόμο. Πρέπει να υπάρχει σπουδαίος λόγος για να γίνει σωματική έρευνα. Κάθε ερευνώμενος εξετάζεται χωριστά.

Στις γυναίκες έρευνα κάνουν μόνο γυναίκες αστυνομικοί, και μπορούν να ζητήσουν παράσταση προσώπου της εμπιστοσύνης τους.

Κατά το δυνατόν δεν πρέπει να εξευτελίζεται με την έρευνα ο ερευνώμενος. Αν ζητείται ειδικά κάποιο πράγμα ή χαρτί, πρώτα θα πρέπει να ζητείται από τον ερευνώμενο να το παραδώσει.

Είναι πολύ σημαντικό να ξέρουμε όσο γίνεται καλύτερα όλα τα παραπάνω, αφού μάλλον δεν θάχουμε δικηγόρο και η αστυνομική αυθαιρεσία βασίζεται ιδιαίτερα στη δική μας άγνοια. Είναι αποδεδειγμένο ότι πολλές φορές η σταθερή και επίμονη στάση μας μπορεί να μας γλυτώσει από άσκοπες διώξεις και μπελάδες.

Β. ΕΠΑΦΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΜΕ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΑΜΕΣΗΣ ΕΠΑΦΗΣ ΜΕ ΔΙΚΗΓΟΡΟ

Β (α) ΚΛΗΣΗ ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΗΣ ΣΤΟ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

Κλήση μπορεί να σταλεί στο σπίτι μας σε δυο περιπτώσεις:

(α) Όταν γίνεται προανάκριση, μετά από γραπτή παραγγελία του εισαγγελέα. Σ' αυτή την περίπτωση πρέπει να αναφέρει αν καλούμαστε σαν μάρτυρες ή κατηγορούμενοι και να αναφέρει την συγκεκριμένη πράξη.

Η κλήση πρέπει να είναι γραπτή, και πρέπει να μας δοθεί 24 ώρες πριν από τη μέρα που μας καλεί να παρουσιαστούμε. Η κλήση πρέπει να υπογράφεται από αστυνομό β και πάνω ή διοικητή σταθμού ή τμήματος ή ειδικής υπηρεσίας.

Αν δεν πάμε στο Αστυνομικό Τμήμα η ποινή είναι πρόστιμο ή κράτηση.

(β) Πολλές φορές η κλήση που μας στέλνεται δεν είναι αιτιολογημένη (π.χ. «καλείσθε δι υπόθεσίν σας»). Τυπικά και αυτή η κλήση είναι συνταγματική, όταν δεν καλείσαι στα πλαίσια προανάκρισης. Δεν είναι γνωστές καταδίκες για παράβαση της υποχρέωσης προσέλευσης στο τμήμα. **Μπορούμε λοιπόν να μην πηγαίνουμε στο τμήμα, όταν δεν διευκρινίζεται γιατί καλούμαστε.** Αν παρ' όλα αυτά πάει κάποιος στο τμήμα με βάση τέτοια κλήση, δεν πρέπει να κρατηθεί περισσότερο από τον αναγκαίο χρόνο για να δώσει εξηγήσεις ή να εξετασθεί, και σε ακραίες περιπτώσεις μέχρι 24 ώρες.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Είναι παράνομη η βίαια προσαγωγή στο τμήμα με τη δικαιολογία ότι εκεί υπάρχει κλήση. Αν παρ' όλα αυτά μας πάνε εκεί, πρέπει να διαμαρτυρηθούμε, να ζητήσουμε να δούμε την κλήση, και να δούμε για ποιο λόγο μας καλούσε. Δεν πρέπει να κρατηθούμε περισσότερο από 24 ώρες.

Β (β) ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΜΑΡΤΥΡΑ

Μπορεί να κληθούμε να καταθέσουμε σαν μάρτυρες σε Αστυνομικό Τμήμα, Ανακριτή (δικαστικό), δικαστήριο. **Αν κληθούμε νόμιμα δεν έχουμε το δικαίωμα να αρνηθούμε τη μαρτυρία μας** (αρθ. 209 Κ.Π.Δ.). Η κλήση πρέπει να μας έχει δοθεί τουλάχιστον 24 ώρες πριν και να αναφέρει την υπόθεση. Αν δεν πάμε να καταθέσουμε μπορούν να μας κάνουν βίαια προσαγωγή ή να μας επιβάλλουν πρόστιμο. Επιπλέον αν δεν καταθέσουμε στο δικαστήριο χωρίς να υπάρχει εκτός

Επιπλέον αν δεν καταθέσουμε στο δικαστήριο χωρίς να υπάρχει κάποια δικαιολογία εκτός από πρόστιμο μπορεί να καταδικαστούμε για απείθεια (φυλάκιση από 10 μέρες μέχρι έξι μήνες).

(I) Κατάθεση μάρτυρα σε τμήμα ή σε ανακριτή

Η κατάθεση μάρτυρα, γίνεται χωρίς την παρουσία δικηγόρου. Μπορεί ένας μάρτυρας, αργότερα, να μετατραπεί σε κατηγορούμενο αν από την κατάθεσή του ή από άλλα στοιχεία φαίνεται πιθανότητα και δικής του ενοχής. Η κατάθεση που θα έχει δώσει σαν μάρτυρας μπορεί και να χρησιμοποιηθεί εναντίον του, αν ενοχοποιείται για κάτι, αν και τυπικά αυτό απαγορεύεται.

Όπως προαναφέραμε δεν μπορούμε να αρνηθούμε να καταθέσουμε (π.χ. «δεν απαντώ»). Αντίθετα **μπορούμε να πούμε «δεν ξέρω»**. Σύμφωνα με το νόμο, **δεν πρέπει να μας κάνουν ερωτήσεις για την προσωπική μας κρίση σε ζητήματα που δεν σχετίζονται με την υπόθεση**, όπως και ερωτήσεις σχετικά με τις πεποιθήσεις μας. Δεν είμαστε υποχρεωμένοι να καταθέσουμε για γεγονότα, από τα οποία μπορεί να ενοχοποιηθούμε για οποιοδήποτε αδίκημα, όπως και σε ερωτήσεις που από τη φύση τους απευθύνονται σε κατηγορούμενους (π.χ. που ήσουν τη συγκεκριμένη νύχτα κλπ). **Αν τώρα καταθέσουμε για κάτι, πρέπει να δηλώσουμε από που το μάθαμε** (και αν ακούσαμε για κάτι, ποιος μας το είπε). Την κατάθεσή μας μπορούμε να την υπαγορεύουμε και να ζητήσουμε να γράφονται όσα λέμε, σχεδόν αυτολεξεί. Στο τέλος διαβάζουμε αυτά που γράφτηκαν και υπογράφουμε την κατάθεση μάρτυρα.

Σημείωση: Η κατάθεση, **θα γράφει στην αρχή ότι πρόκειται για κατάθεση μάρτυρα**. Αλλιώς δεν υπογράφουμε.

Κατάθεση μάρτυρα στο δικαστήριο

- (1) Ισχύουν όπi είπαμε στην κατάθεση μάρτυρα σε ανακριτή.
- (2) Μπορούμε να αρνηθούμε να ορκιστούμε στο ευαγγέλιο, αλλά μόνο στο λόγο τιμής μας, αφού δηλώσουμε ότι δεν πιστεύουμε σε καμιά θρησκεία.
- (3) Η συμπεριφορά του δικαστηρίου προς τον μάρτυρα πρέπει να είναι άψογη.
- (4) Χρειάζεται πρόσθετη προσοχή στην κατάθεσή μας στο δικαστήριο, γιατί υπάρχει περίπτωση να διαταχθεί η σύλληψή μας από το δικαστήριο (π.χ. αν φανεί ότι ψευδομαρτυράμε, αν βρίσουμε παράγοντα της δίκης κ.ο.κ.).

Γ. ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΣ

Όταν έχει ασκηθεί εναντίον μας ποινική δίωξη, η μήνυση ή έγκληση ή αίτηση δίωξης ή έκθεση (π.χ. δημόσιου υπάλληλου) θεωρούμαστε κατηγορούμενοι. Θεωρούμαστε κατηγορούμενοι και όταν στην ανάκριση μας αποδίδεται αξιόποινη πράξη, ή όταν έχουμε συλληφθεί σαν ύποπτοι (ακόμα και χωρίς ένταλμα, ακόμα και όταν η σύλληψη είναι παράνομη).

Όταν πάλι εκδίδεται εναντίον μας ένταλμα βίαιας προσαγωγής ή σύλληψης, ή καλούμαστε σε απολογία, ή μας αποδίδει στην προανάκριση (ή στην κύρια ανάκριση) κάποιος μάρτυρας (ή πολιτικός ενάγοντας μηνυτής) μια συγκεκριμένη αξιόποινη πράξη είμαστε πάλι κατηγορούμενοι.

Όποιος αναφέρεται στη μήνυση είναι κατηγορούμενος, και αν δεν υπάρχουν σοβαρά στοιχεία εναντίον του.

(α) ΚΛΗΣΗ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ ΣΕ ΑΠΟΛΟΓΙΑ

Η κλήση πρέπει να είναι γραπτή, να αναφέρει την αξιόποινη πράξη, να έχει επίσημη σφραγίδα και υπογραφή του ανακριτή και του γραμματέα. Πρέπει να μας δοθεί 24 ώρες τουλάχιστον πριν από τη μέρα απολογίας.

(β) ΑΡΝΗΣΗ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ ΝΑ ΕΜΦΑΝΙΣΤΕΙ ΓΙΑ ΝΑ ΑΠΟΛΟΓΗΘΕΙ

Τότε μπορεί να διαταχθεί η βίαιη προσαγωγή του για κατάθεση, (ακόμα και για αδικήματα για τα οποία δεν προβλέπεται προφυλάκιση) ή διατάσσεται η σύλληψή του, ή παραπέμπεται στο ακροατήριο (τακτική δικάσιμος).

(γ) ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ

(1) Ο κατηγορούμενος από την πρώτη στιγμή δικαιούται να εκλέξει ελεύθερα τον δικηγόρο του. ΣΕ ΚΑΜΜΙΑ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΠΑΓΟΡΕΥΤΕΙ Η ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ ΜΕ ΤΟ ΔΙΚΗΓΟΡΟ ΤΟΥ. **Μπορεί ΑΜΕΣΑ να λάβει γνώση της δικογραφίας.**

(2) Μπορεί να παρίσταται με δικηγόρο σε κάθε ανακριτική πράξη, εκτός από την εξέταση των μαρτύρων. Μπορεί να παρίσταται με δικηγόρο ακόμα και στην εξέταση σε αντιπαράθεση με άλλους μάρτυρες ή κατηγορούμενους. Για το λόγο αυτό κλητεύεται τουλάχιστον 24 ώρες πριν γίνει οποιαδήποτε ανακριτική πράξη.

(3) Εάν είναι κρατούμενος ή προφυλακισμένος μπορεί να υποβάλλει οποιαδήποτε **γραφτή** αίτηση ή δήλωση στο διευθυντή της φυλακής ή του τόπου κράτησής του, την οποία είναι υποχρεωμένοι να την διαβάσουν αμέσως.

Γ (δ) Ο ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΣ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΗΝ ΑΝΑΚΡΙΣΗ (ΤΕΧΝΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ)

Ο κατηγορούμενος που πάει για ανάκριση είτε μετά από αυτόφωρη σύλληψη είτε μετά από σύλληψη με ένταλμα είτε μετά από κλήση πρέπει να έχει υπ' όψη του τα παρακάτω:

Να απαιτεί την άσκηση των δικαιωμάτων του και να είναι ανένδοτος στο σημείο αυτό (φτάνοντας μέχρι την απεργία πείνας εάν κρατείται). Να ΑΠΑΙΤΕΙ την άμεση επαφή με το δικηγόρο του (τον οποίο εκλέγει ελεύθερα) και ΚΥΡΙΩΣ να αρνείται σταθερά οποιαδήποτε συζήτηση, κατάθεση κλπ. προτού επικοινωνήσει με το δικηγόρο του. Και η πιο αθώα συζήτηση μπορεί να επιβαρύνει τη θέση του κατηγορούμενου.

Όταν η αθωότητα του συλλαμβανόμενου είναι φανερή να διαμαρτύρεται ΕΝΤΟΝΑ.

Είναι βασικό να ξέρει ο κατηγορούμενος ότι έχει το δικαίωμα από το νόμο να αρνηθεί να απολογηθεί ή να απαντήσει στις ερωτήσεις οποιουδήποτε ανακριτή (αστυνομικού - δικαστικού). Άρα είναι προτιμότερο να μην απαντά, παρά να λέει ψέματα και να πέφτει σε αντιφάσεις. Αυτό ειδικά στις περιπτώσεις αυτόφωρου όπου ο κατηγορούμενος είναι σε μία πρωτόγνωρη γι αυτόν κατάσταση, με όλα τα επακόλουθά της (αδυναμία επικοινωνίας με τους έξω, άγχος, ψυχολογικός πόλεμος από τους αστυνομικούς κλπ). **Οι σιωπές δεν είναι ποτέ αντιφατικές. Είναι βασικό επίσης ο κατηγορούμενος να μην «συνεργάζεται».** Οι αστυνομικοί ξεκινάνε συνήθως μια κουβέντα σε φιλικό στυλ, με αθώες ερωτήσεις για να κερδίσουν την εμπιστοσύνη του κρατούμενου με σκοπό να τον παγιδέψουν. Ειδικά ο πολιτικός κρατούμενος αν εκδηλώσει μια τάση «συνεργασίας», τότε εκτός από τις ενοχοποιητικές πληροφορίες που χαρίζει στην αστυνομία, είναι υποχρεωμένος να αρνηθεί κάθε πολιτική υποστήριξη που προέρχεται απ' έξω, ενώ δεν είναι καθόλου σίγουρο ότι βελτιώνει τη θέση του.

Μια θαρραλέα στάση (αλλά όχι αυθαδική) μπορεί να γλυτώσει τον συλληφθέντα από πολλές φασαρίες. Το σημαντικότερο για ένα πολιτικό κρατούμενο είναι να κρατάει μια επαφή με τους συντρόφους του απ' έξω, για να μπορούν να τον βοηθήσουν. Αυτό που μετράει δεν είναι ο συσχετισμός δυνάμεων ανάμεσα στον ίδιο και τους ανακριτές του, αλλά ο συσχετισμός δυνάμεων συνολικά. (π.χ. Υπερασπίζουμε τη συμμετοχή μας σε μια διαδήλωση και τους στόχους της, ενώ δεν παίρνουμε την ευθύνη για ό,τι προέκυψε απ' αυτήν. Π.χ. τραυματισμός αστυνομικού κλπ).

Είναι τελείως διαφορετικό πράγμα στις περισσότερες περιπτώσεις η πολιτική από την ποινική ευθύνη για μια συγκεκριμένη πράξη και μπορούν να διαχωρίζονται. Η στάση του κατηγορούμενου στην ανάκριση, που περιγράψαμε παραπάνω, μας επιτρέπει να παίρνουμε την πολιτική ευθύνη για τους στόχους μιας διαδήλωσης π.χ. ενάντια στην καταστολή, και να τους αποδεχόμαστε και να υπερασπίζουμε τη συμμετοχή μας. Όταν όμως κατηγορούμαστε για τραυματισμούς αστυνομικών που έγιναν σ αυτή τη διαδήλωση ή για συνθήματα που θεωρούνται υβριστικά κλπ, μπορούμε κάλλιστα να αρνηθούμε τη συμμετοχή μας σ' αυτές τις αξιόποινες πράξεις, χωρίς μάλιστα να μας υποχρεώνει κανείς να τις καταδικάσουμε, αφού μπορούμε να μην απαντήσουμε, αν μας γίνουν τέτοιες ερωτήσεις.

Γ (ε) ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΚΛΗΣΗ ΣΕ ΑΣΤ. ΤΜΗΜΑ Ή ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ

ΝΑ ΑΡΝΗΘΟΥΜΕ ΝΑ ΚΑΤΑΘΕΣΟΥΜΕ ΧΩΡΙΣ ΔΙΚΗΓΟΡΟ

Όταν λάβουμε κλήση που μας καλεί να καταθέσουμε σαν κατηγορούμενοι, ή είμαστε κρατούμενοι και προσαχθούμε για απολογία πάμε πάντα με το δικηγόρο μας. Πριν απολογηθούμε διαβάζουμε όλα τα έγγραφα της δικογραφίας και μπορούμε να πάρουμε αντίγραφα (με γραπτή αίτηση).

Κατόπιν μπορούμε να πάρουμε 48ωρη τουλάχιστον προθεσμία για να προετοιμάσουμε την απολογία μας.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Ένας κατηγορούμενος στη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας (σύλληψη μέχρι δίκη), ίσως δώσει παραπάνω από μια καταθέσεις (π.χ. στην αστυνομία, σε ανακριτή, στο δικαστήριο τέλος). Γι αυτό η απολογία πρέπει να είναι η ίδια κάθε φορά, για να μην πέφτει σε αντιφάσεις και καλά προετοιμασμένη σε συνεργασία με το δικηγόρο. Είναι προτιμώτερο στην Αστυνομία να μην απολογούμαστε αναλυτικά, παρά μόνο με τη φράση «**Αρνούμαι όλες τις κατηγορίες**».

Τώρα όταν καταθέτουμε δεν πρέπει να μας διακόπτουν, εκτός και αν είμαστε εκτός θέματος. Μετά την κατάθεση μπορεί να μας γίνουν ερωτήσεις που δεν πρέπει να είναι παραπειστικές. **Μπορούμε να αρνηθούμε να απαντήσουμε σε όλες τις ερωτήσεις ή σε μερικές από όσες μας κάνουν οι ανακριτές.**

Μόλις δώσουμε την απολογία, την διαβάζουμε και την υπογράφουμε.

Γ (στ) ΠΡΟΦΥΛΑΚΙΣΗ

Την προφυλάκιση την αποφασίζει ο ανακριτής με σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα, μετά την απολογία του κατηγορούμενου. Αν δεν συμφωνούν, τότε ο κατηγορούμενος αφήνεται προσωρινά ελεύθερος (εάν φυσικά ήταν κρατούμενος) και η διαφωνία παραπέμπεται σε δικαστικό συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει για την προφυλάκιση ή όχι.

Για να προφυλακισθεί κάποιος πρέπει να υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις ότι έχει κάνει κακούργημα ή κάποιο πλημμέλημα για το οποίο προβλέπεται φυλάκιση πάνω από 3 μήνες και μόνο όταν είναι ύποπτος φυγής ή κρίνεται σαν ιδιαίτερα επικίνδυνος.

Αντί για προφυλάκιση (και εφόσον υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις ενοχής) μπορεί να διαταχθεί η καταβολή εγγύησης (η οποία είναι ανάλογη του αδικήματος και της οικονομικής κατάστασης του κατηγορούμενου) ή εμφάνιση στον ανακριτή (ή σε αστ. τμήμα) σε τακτά χρονικά διαστήματα, περιορισμοί στη διαμονή ή στη μετακίνηση, απαγόρευση εξόδου από τη χώρα κλπ.

Η προφυλάκιση μπορεί να κρατήσει μέχρι 9 μήνες για τα πλημμελήματα και μέχρι 18 μήνες για τα κακούργηματα.

Μόλις επιβληθεί προφυλάκιση ή κάποιος από τους παραπάνω περιορισμούς, μπορούμε να κάνουμε αίτηση στον ανακριτή ή προσφυγή στο συμβούλιο για άρση της προφυλάκισης, και των περιορισμών ή άρση της προφυλάκισης με εγγύηση κλπ.

Δ ΜΕΡΙΚΕΣ ΠΙΟ ΕΙΔΙΚΕΣ ΝΟΜΙΚΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ

(α) ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΩΣΗ

Αν ο εισαγγελέας πάρει κάποια μήνυση ή αναφορά και τη θεωρεί νομικά ή ουσιαστικά αβάσιμη, προβλέπεται μια διαδικασία για να τηβάλει στο αρχείο. Σε αντίθετη περίπτωση ασκεί ποινική δίωξη και πρέπει να διατάξει προανάκριση ή κύρια ανάκριση ή παραπομπή του κατηγορούμενου απευθείας στο δικαστήριο (εκτός από τα κακούργηματα). Πριν ασκήσει δίωξη μπορεί να ζητήσει ή να κάνει ο ίδιος ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ.

(8) ΠΡΟΑΝΑΚΡΙΣΗ

Προανάκριση (καθώς και προκαταρκτική εξέταση) μπορούν να κάνουν οι ειρηνοδίκες και οι βαθμοφόροι της αστυνομίας (υπενωματάρχεις και πάνω - υπαρχιφύλακες και πάνω).

Για να γίνει προανάκριση χρειάζεται **γραπτή** παραγγελία του εισαγγελέα. Προβλέπεται ότι μπορεί να γίνει αστυνομική προανάκριση και χωρίς εισαγγελική παραγγελία στα αυτόφωρα και όταν υπάρχει κίνδυνος από την αναβολή (δηλ. κινδυνεύουν να χαθούν ουσιώδη αποδεικτικά στοιχεία).

Η προανάκριση είναι συνοπτική και τελειώνει με την παραπομπή του κατηγορούμενου στο ακροατήριο ή σε κυρία ανάκριση ή στο δικαστικό συμβούλιο. Θεωρείται περιττή η προανάκριση για τα πταίσματα, τα πλημμελήματα αρμοδιότητας μονομελούς και τα αυτόφωρα πλημμελήματα (χωρίς φυσικά να αποκλείεται να γίνει).

Περιττή επίσης θεωρείται η προανάκριση για τα πλημμελήματα αρμοδιότητας τριμελούς όταν έχει προηγηθεί προκαταρκτική εξέταση.

(γ) ΚΥΡΙΑ ΑΝΑΚΡΙΣΗ

1) Την κυρία ανάκριση την διενεργούν οι τακτικοί ανακριτές, μετά από γραπτή παραγγελία του εισαγγελέα.

Τα κακουρήματα πάνε πάντα στην κυρία ανάκριση. Ακόμα για τα πλημμελήματα που επιτρέπεται προφυλάκιση ή για να συμπληρωθεί η προανάκριση είναι στην κρίση του εισαγγελέα να ζητήσει κύρια ανάκριση.

2) Υποτίθεται ότι σκοπός της ανάκρισης είναι η ανακάλυψη της αλήθειας και όχι η συλλογή κάποιων τυπικών αποδεικτικών στοιχείων και για το λόγο αυτό δεν υπάρχει κάποιος κατάλογος ανακριτικών πράξεων. Υπάρχουν μόνο κάποιοι δικονομικοί περιορισμοί. Εξετάζονται ακόμα και στοιχεία που αφορούν την **προσωπικότητα** του κατηγορούμενου, εφόσον μπορούν να παρθούν υπόψη για το μέγεθος της ποινής.

3) Κάθε ανακριτής (και ο προανακριτής) έχει απεριόριστες δυνατότητες και δικαιώματα στην ανάκριση. Μπορεί να κλείνει ολόκληρα σπίτια, να σφραγίζει κινητά και ακίνητα, να διατάζει να μην απομακρυνθεί κανείς μέχρι το τέλος της ανάκρισης, έρευνας κλπ., να διατάζει την απομάκρυνση όλων εναντιώνονται, ακόμα και να τους επιβάλλει κράτηση μέχρι 24 ώρες. Μπορεί να διατάξει την απομάκρυνση (που μπορεί να εκτελεστεί και με τη βία) του εναντιονόμενου συνήγορου, αλλά τότε πρέπει να διορίσει άλλο συνήγορο, **ιδιαίτερα αν το ζητήσει ο κατηγορούμενος**.

Για κάθε ανακριτική πράξη ο ανακριτής πρέπει να κάνει έκθεση επί τόπου, με την παρουσία δικαστικού γραμματέα ή άλλου ανακριτή ή δυο μαρτύρων.

4) Μόλις ο τακτικός ανακριτής τελειώσει την ανάκριση και πριν στείλει τη δικογραφία στον εισαγγελέα πρέπει ν' ανακοινώσει στον κατηγορούμενο το τέλος της ανάκρισης. Ο εισαγγελέας αφού πάρει τη δικογραφία, άμα θεωρεί κλεισμένη την ανάκριση, πρέπει να κάνει πρόταση. Αν ο κατηγορούμενος το ζητήσει, ο εισαγγελέας είναι υποχρεωμένος να τον ειδοποιήσει 24 ώρες νωρίτερα να λάβει γνώση της εισαγγελικής πρότασης.

Αν στην ανάκριση παραβιαστούν οι διατάξεις που αφορούν την εμφάνιση, εκπροσώπηση ή υπεράσπιση του κατηγορούμενου και την άσκηση των δικαιωμάτων του, οι πράξεις που έγιναν παράνομα είναι απόλυτα άκυρες. Αυτή η ακυρότητα συμπαρασύρει και τις επόμενες πράξεις που έγιναν μετά την άκυρη ή πιο πριν αλλά είναι συναφείς με την άκυρη. Όμως αυτή η ακυρότητα πρέπει να προβληθεί μέχρι την αμετάκλητη παραπομπή της υπόθεσης στο ακροατήριο, αλλιώς καλύπτεται. Αν δεν αφορά την προδικασία εξετάζεται αυτεπάγγελτα ακόμα και στον Άρειο Πάγο.

Στις περιπτώσεις που αναφέρονται από τη δικονομία δεν είναι ανάγκη να υποβάλλει αίτηση ο κατηγορούμενος για την άσκηση των δικαιωμάτων του. Η κυρία ανάκριση τελειώνει με την παραπομπή του κατηγορούμενου στο ακροατήριο ή στο δικαστικό συμβούλιο (για βούλευμα).

(6) ΑΥΤΟΦΩΡΑ ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ

Αυτόφωρο θεωρείται μόνο όταν πιάνεται κάποιος να κάνει κάποιο έγκλημα την ίδια στιγμή ή όταν δεν έχει περάσει ολόκληρη η επόμενη μέρα από την τέλεσή του. Τα αδικήματα του τύπου θεωρούνται πάντα αυτόφωρα.

Μέσα στην προηγούμενη προθεσμία θεωρείται ότι κάποιος πιάστηκε επ' αυτοφώρω, αν αμέσως μετά το αδίκημα που έκανε, καταδιώχθηκε και πιάστηκε από **την αστυνομία, τον παθόντα ή κάποιους περαστικούς απλούς πολίτες** (στην τελευταία περίπτωση μόνο για κακουργήματα και πλημμελήματα). Ακόμα και αν πιαστεί κάποιος σε άσχετο μέρος, θεωρείται ότι πιάστηκε επ' αυτοφώρω, αν βρέθηκε να έχει αντικείμενα ή ίχνη από τα οποία να προκύπτει ότι λίγο πριν έκανε κάποιο έγκλημα ή σε κάποια ανάλογη περίπτωση.

Από οποιονδήποτε και να γίνει η αυτόφωρη σύλληψη (και από πολίτη) πρέπει αμέσως ή **το πολύ μέσα σε 24 ώρες να προσαχθεί ο κατηγορούμενος στον εισαγγελέα.**

(1) Αυτόφωρο πταίσμα

Αν κάποιος πιαστεί για αυτόφωρο πταίσμα, τηρείται μια ειδική συνοπτική διαδικασία.

Απαγορεύεται σε κάθε περίπτωση η διπλή προσαγωγή. Είτε θα τον πάνε κατ' ευθείαν στο πταισματοδικείο, είτε στο αστυνομικό τμήμα για θεαίωση ταυτότητας. Στο τμήμα μπορεί να εξετασθεί και για την πράξη που κατηγορείται, μετά όμως πρέπει να αφεθεί ελεύθερος. Στο πταισματοδικείο του ανακοινώνεται η κατηγορία από το δημόσιο κατηγορο προφορικά ή γραφτά αμέσως πριν αρχίσει η δίκη. Αν ο πταισματοδίκης θεωρεί ότι δεν υπάρχει αυτόφωρο ή ότι δεν είναι αρκετές οι αποδείξεις, παραπέμπει την υπόθεση στη συνηθισμένη διαδικασία. Έφεση επιτρέπεται για ποινή κράτησης πάνω από οχτώ μέρες.

2. Αυτόφωρο Πλημμέλημα

Και για τα αυτόφωρα πλημμελήματα προβλέπεται μια ειδική συνοπτική διαδικασία. Αν κανείς πιαστεί για οποιοδήποτε αυτόφωρο πλημμέλημα πρέπει να προσαχθεί αμέσως στον εισαγγελέα μαζί με την έκθεση σύλληψης και θεαίωσης του αδικήματος. Ο εισαγγελέας είτε θα παραπέμψει τον κατηγορούμενο να δικαστεί την ίδια μέρα ή το πολύ την επόμενη αν την ίδια μέρα δεν συνεδριάζει δικαστήριο, είτε θα τον παραπέμψει στη συνηθισμένη διαδικασία (ρητή δικάσιμος ή τακτική ανάκριση κλπ).

Σε καμμία περίπτωση ο κατηγορούμενος που παραπέμπεται στην αυτόφωρη διαδικασία δεν πρέπει να κρατηθεί πάνω από 24 ώρες, χωρίς να προσαχθεί σε ανακριτή ή δικαστήριο.

Στο δικαστήριο πρέπει να του ανακοινωθεί το δικαίωμα του να παραστεί με δικηγόρο και να ζητήσει αναβολή της συζήτησης μέχρι τρεις μέρες. Αν δεν του ανακοινωθούν αυτά τα δικαιώματα η διαδικασία είναι άκυρη και η ακυρότητα μπορεί να προταθεί οποτεδήποτε. Αν ο κατηγορούμενος ζητήσει την τριήμερη αναβολή το δικαστήριο είναι υποχρεωμένο να του τη δώσει, οπότε πρέπει ν' αποφασίσει για τη διατήρηση ή άρση της κράτησής του.

Οι απόντες μάρτυρες και συγκατηγορούμενοι κλητεύονται τουλάχιστον 24 ώρες πριν τη δίκη.

Έφεση για αδικήματα αρμοδιότητας μονομελούς επιτρέπεται για ποινή πάνω από 1 μήνα, ενώ για αρμοδιότητας τριμελούς για ποινές πάνω από 3 μήνες.

Ε Μερικά αδικήματα, χαρακτηρισμός τους και προβλεπόμενες ποινές

Ι. ΠΤΑΙΣΜΑΤΑ

Με την **ποινή της κράτησης (1 μέρα - 1 μήνα)** τιμωρείται όποιος πετάει πέτρες οπουδήποτε, αν δημιουργείται κίνδυνος γι ανθρώπους ή πράγματα (437 Π.Κ.). Με την ίδια ποινή απειλείται όποιος παραβαίνει αστυνομικές διατάξεις (459 ΠΚ).

Με κράτηση μέχρι τρεις μήνες απειλείται όποιος φτιάχνει ή δίνει παράνομα μπαρουτί ή άλλη εκρηκτική ύλη (432 ΠΚ).

2. ΠΛΗΜΜΕΛΗΜΑΤΑ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΜΟΝΟΜΕΛΟΥΣ

Με την ποινή της φυλάκισης από 10 μέρες — 6 μήνες απειλείται όποιος:

Χωρίς αντίσταση και αφού προσκλήθηκε νόμιμα δεν υπακούει σε δημόσιο όργανο (169 ΠΚ).
Απειθεία.

Συμμετέχει σε δημόσια συγκέντρωση σε ανοικτό χώρο που έχει νόμιμα απαγορευτεί (171 ΠΚ).
Θρασυότητα.

Παρακαλύει από αμέλεια τις συγκοινωνίες (292 παρ. 2 ΠΚ).

Καλεί τον κόσμο να συνειφέρει ή δημοσιεύει ονόματα συνδρομητών για την εξαγορά χρηματικής ποινής, επιδιώκοντας ν' αποδοκιμάσει δικαστική απόφαση (194 ΠΚ).

Παραβιάζει διοικητική διάταξη που αναφέρεται σ' αυτό το άρθρο, όταν υπάρχει δόλος (458 ΠΚ).

Με την ποινή της φυλάκισης (10 μέρες — 1 χρόνο) απειλείται όποιος:

Δεν απομακρυνθεί μετά την τρίτη πρόσκληση από συγκέντρωση που προσκλήθηκε νόμιμα να διαλυθεί (171 παρ. 2 ΠΚ). Θρασυότητα.

Μπαίνει ή παραμένει χωρίς να το θέλει ο δικαιούχος σε οποιοδήποτε περιφραγμένο χώρο ή σπίτι ή χώρο δουλειάς (334 ΠΚ). Διατάραξη.

Χρησιμοποιεί απατηλά μέσα για να μην πάει στο στρατό (204 ΠΚ).

Δίνει ψεύτικη κατάθεση, ή κρύβει την αλήθεια ή αρνείται με επιμονή να καταθέσει ή να ορκιστεί (225 παρ. 2 ΠΚ).

Προσβάλλει υβριστικά με οποιοδήποτε τρόπο την τιμή κάποιου (361 ΠΚ).

Κρατικός υπάλληλος από αμέλεια προέβη παράνομα στην εκτέλεση ποινής ή παρέλειψε παράνομα να την εκτελέσει (204 παρ. 2 ΠΚ).

3. ΑΛΛΑ ΠΛΗΜΜΕΛΗΜΑΤΑ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΡΙΜΕΛΟΥΣ ΠΛΗΜ/ΚΕΙΟΥ

Με φυλάκιση (10 μέρες - δυο χρόνια) απειλείται όποιος:

Περιυβρίζει ή από περιφρόνηση αφαιρεί ή καταστρέφει κρατικό έμβλημα (181 παρ. 2 ΠΚ).
Περιύβριση αρχής.

Συμμετέχει σε δημόσια συγκέντρωση (ακόμα και σε ιδιωτικό χώρο όπου είναι ελεύθερη η προσέλευση) στην οποία γίνονται επιθέσεις κατά προσώπων ή πραγμάτων, είτε παράνομη είσοδος σε σπίτια ή χωράφια (189 παρ. 1). Διατάραξη κοινής Ειρήνης.

Κρατικός υπάλληλος παραβιάζει τα υπηρεσιακά του καθήκοντα απόσκοπώντας είτε να επωφεληθεί ο ίδιος ή κάποιος άλλος, είτε να βλάψει το δημόσιο ή κάποιον άλλο (259 ΠΚ).

Με φυλάκιση (10 μέρες - τρία χρόνια) απειλείται όποιος:

Περιυβρίζει δημόσια κάποια αρχή ή αρχηγό κόμματος αναγνωρισμένου από τη βουλή (181 παρ. 1 ΠΚ).

Προκαλεί δημόσια σε απείθεια κατά των νόμων κλπ ή σε διάπραξη κακούργηματος ή πλημ/ματος, ή εγκωμιάζει κάποιο κακούργημα που έχει γίνει (183, 184, 185 ΠΚ).

Προτρέπει κάποιον να μην πάει στο στρατό ή να παραβεί κάποια στρατιωτική υπηρεσιακή υποχρέωση (202 παρ. 1 και 2 ΠΚ).

Προκάλεσε σκόπιμα με οποιοδήποτε τρόπο τον απλό τραυματισμό κάποιου, εκτός αν τον προκάλεσε ο παθών (308 παρ. 1 και 3).

Συμμετείχε απλά σε συμπλοκή όπου κάποιος σκοτώθηκε ή έπαθε βαρεία σωματική βλάβη (313 ΠΚ).

Με φυλάκιση (10 μέρες — πέντε χρόνια) απειλείται όποιος:

Προτρέπει κάποιον να κάνει κάποιο πλημμέλημα ή προσφέρεται ο ίδιος και αποδέχεται να το κάνει (186 παρ. 2).

Συμφωνεί ή ενώνεται με κάποιον άλλο για να κάνουν πλημμελήματα με κατώτατο όριο ποινής ένα χρόνο (187 παρ. 2, Μ. 1366/83 αρ. 10).

Κρατάει κάποιον παράνομα ή του στερεί την ελευθερία της κίνησης (325 περιπτ. α ΠΚ).
Παράνομη κατακράτηση.

Παραβιάζει το άρθρο 6 του Συντάγματος δηλ. κάνει παράνομη σύλληψη ή παραβιάζει τα ανώτατα όρια κράτησης και προφυλάκισης (326 ΠΚ).

Παγιδεύει παράνομα συνομιλία μεταξύ τρίτων ή κάνει χρήση πληροφοριών που έμαθε με τέτοιο τρόπο (370 α Ν. 1291/82).

Με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός μηνός απειλείται ο κρατικός υπάλληλος που εν γνώσει του εκτέλεσε παράνομα κάποια ποινή ή αρνήθηκε παράνομα να την εκτελέσει (240 παρ. 11 ΠΚ).

4. ΠΛΗΜΜΕΛΗΜΑΤΑ ΤΡΙΜΕΛΟΥΣ ΟΠΟΥ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ ΠΡΟΦΥΛΑΚΙΣΗ

Με **ποινή φυλάκισης (από τρεις μήνες μέχρι δυο χρόνια)** τιμωρείται ο κρατικός υπάλληλος που μπαίνει σε κάποιο σπίτι χωρίς να τηρήσει τις νόμιμες διατυπώσεις (241 ΠΚ).

Με **φυλάκιση (από τρεις μήνες ως τρία χρόνια)** απειλείται όποιος χρησιμοποιεί ή απειλεί να χρησιμοποιήσει σωματική βία για να εξαναγκάσει κάποιον κρατικό υπάλληλο να μην κάνει μια νόμιμη ενέργεια ή να κάνει κάποια παράνομη (167 παρ. 1 ΠΚ). Αντίσταση.

Με **φυλάκιση (από τρεις μήνες έως 5 χρόνια)** απειλείται όποιος:

Υποκινεί σε συγκέντρωση για διατάραξη της κοινής ειρήνης ή σε μια τέτοια συγκέντρωση επιτίθεται ο ίδιος σε πρόσωπα ή πράγματα (189 παρ. 2 ΠΚ). Διατάραξη κοινής Ειρήνης.

Παρακωλύει από πρόθεση για οσονδήποτε χρόνο τη λειτουργία εγκατάστασης κοινής χρήσης που εξυπηρετεί τη συγκοινωνία (292 παρ. 1 ΠΚ).

Προκαλεί απλή σωματική βλάβη αλλά με τέτοιο τρόπο ώστε να κινδύνεψε ο παθών να πεθάνει ή να πάθει βαρεία σωματική βλάβη (309 ΠΚ).

Ελευθέρωσε φυλακισμένο ή κρατούμενο (172 ΠΚ).

Προτρέπει κάποιον να κάνει κάποιο κακούργημα ή αποδέχεται ο ίδιος τέτοια προτροπή (186 παρ. 1 ΠΚ).

Εμποδίζει με οποιοδήποτε τρόπο τη συνεδρίαση δικαστηρίου (197 παρ. 2 ΠΚ).

Με **φυλάκιση (έξι μηνών έως 5 χρόνια)** απειλείται όποιος:

Συμμετέχει σε συγκέντρωση όπου γίνεται ομαδική αντίσταση, δηλαδή με τη βία ή με απειλή βίας εμποδίζεται κάποιος κρατικός υπάλληλος να κάνει κάποια νόμιμη πράξη ή πιέζεται να κάνει κάποια παράνομη (170 παρ. 1 ΠΚ). Στάση.

Είναι φυλακισμένος ή κρατούμενος και προσπαθεί ομαδικά μαζί με άλλους να δραστηριοποιήσει χρησιμοποιώντας βία, είτε κάνουν συγκεκριμένες επιθετικές ενέργειες εναντίον δεσμοφυλάκων, είτε προσπαθούν με τη βία ή με απειλή βίας να τους εξαναγκάσουν να κάνουν ή να υποστούν κάτι (174 παρ. 1 ΠΚ).

Συμφωνεί με κάποιον ή κάποιους να κάνουν ένα συγκεκριμένο ή πολλά αόριστα κακούργηματα (187 παρ. 1 ΠΚ).

Με **φυλάκιση (ένα χρόνο έως 5 χρόνια)** απειλείται όποιος:

Πετυχαίνει παράνομα να πάρει ή να μάθει κρατικά απόρρητα, όταν μπορεί απ' αυτό να βλαφτούν τα κρατικά συμφέροντα (148 παρ. 1 ΠΚ).

Προκάλεσε αντιστεκόμενος σπουδαίο προσωπικό κίνδυνο σε κρατικό υπάλληλο (167 παρ. 2 ΠΚ). Αντίσταση.

Ασκώντας ανακριτικά καθήκοντα χρησιμοποίησε παράνομα εκβιαστικά μέσα για να αποσπάσει κατάθεση κατηγορούμενου, μάρτυρα ή πραγματογνώμονα (239 παρ. α ΠΚ).

Εκδίδει πλαστό δημόσιο έγγραφο που μπορεί να έχει νόμιμες συνέπειες, είτε νοθεύει είτε καταστρέφει το γνήσιο, είτε κάνει χρήση τέτοιου εγγράφου (242 παρ. 1, 2, 4 ΠΚ).

Με **φυλάκιση (δυο έως 5 χρόνια)** απειλείται όποιος:

Υποκινεί συγκεντρωμένους σε στάση (ομαδική αντίσταση) ή χρησιμοποιεί ή απειλεί με σωματική βία όταν γίνεται ομαδική αντίσταση (170 παρ. 2 ΠΚ). Στάση.

Είναι φυλακισμένος ή κρατούμενος και βιαιοπραγεί όταν γίνεται στάση κρατούμενων εναντίον δεσμοφύλακα (174 παρ. 2 ΠΚ).

Προκαλέσει βαρύ τραυματισμό (310 ΠΚ).

Κατακρατήσει παράνομα κάποιον για πολύ καιρό (325 παρ. β).

5. ΚΑΚΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

Με κάθειρξη (5 — δέκα χρόνια) απειλείται όποιος εκτελώντας ανακριτικά καθήκοντα εξέθεσε εν γνώσει του κάποιον αθώο σε δίωξη ή παρέλειψε τη δίωξη κάποιου υπαίτιου ή επέφερε την απαλλαγή του απ' την ποινή (239 περ. 6 ΠΚ).

Με κάθειρξη (5 —20 χρόνια) απειλείται όποιος:

Κατασκευάζει, παίρνει, δίνει, φυλάει, κρύβει ή μεταφέρει εκρηκτικά για τα οποία ξέρει ή πρέπει να ξέρει ότι προορίζονται για τρομοκρατικές ενέργειες, είτε καθοδηγεί κάποιον στην κατασκευή, χρήση ή προμήθεια τους (272 παρ. 2 ΠΚ).

Προκάλεσε θανατηφόρα σωματική βλάβη σε κάποιον αποβλέποντας να τον τραυματίσει βαρεία (311 περ. 6. ΠΚ).

Δημόσιος υπάλληλος φτιάχνει δημόσιο έγγραφο ή καταστρέφει το γνήσιο θέλοντας να επωφεληθεί ο ίδιος είτε να βλαφτεί κάποιος άλλος (242 παρ. 3 ΠΚ).

Με κάθειρξη τουλάχιστον (δέκα χρόνια έως 20) απειλούνται όσοι αποφάσισαν να κάνουν βομβιστικές ενέργειες (272 παρ. 4 ΠΚ).

Με κάθειρξη από δέκα χρόνια μέχρι ισόβια απειλείται όποιος έχει εκρηκτικά με σκοπό να κάνει ο ίδιος βομβιστικές ενέργειες ή να τα δώσει σε κάποιον άλλο να τις κάνει (272 παρ. 1 ΠΚ).

Με θανατική ποινή ή ισόβια απειλείται όποιος προκάλεσε από πρόθεση έκρηξη που είχε σαν συνέπεια το θάνατο κάποιου (271 γ ΠΚ).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

ΚΡΑΤΗΣΗ είναι από 1 μέρα - 1 μήνα (και μερικές φορές 3 μήνες).

ΦΥΛΑΚΙΣΗ είναι από 10 μέρες - 5 χρόνια.

ΚΑΘΕΙΡΞΗ είναι από 5 χρόνια - 20 χρόνια (και μερικές φορές ισόβια).

Η ποινική διαδικασία χωρίζεται στην ΠΡΟΔΙΚΑΣΙΑ (σύλληψη, άσκηση ποινικής δίωξης, προανάκριση, ανάκριση) και στην ΚΥΡΙΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (η δίκη).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Α. Επαφή ατόμων με αστυνομία, ενώ δεν υπάρχει δυνατότητα άμεσης επαφής με δικηγόρο
- (α) ΔΗΛΩΣΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ — ΠΡΟΣΑΓΩΓΗ ΣΕ ΑΣΤ. ΤΜΗΜΑ
 - (β) ΑΥΤΟΦΩΡΗ ΣΥΛΛΗΨΗ
 - (γ) ΣΥΛΛΗΨΗ ΜΕ ΕΝΤΑΛΜΑ
 - (δ) ΕΡΕΥΝΑ

- Β. Επαφή ατόμων με αστυνομία, με δυνατότητα άμεσης επαφής με δικηγόρο
- (α) ΚΛΗΣΗ ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΗΣ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ
 - (β) ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΜΑΡΤΥΡΑ

- Γ. ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΣ
- (α) ΚΛΗΣΗ ΣΕ ΑΠΟΛΟΓΙΑ
 - (β) ΑΡΝΗΣΗ ΕΜΦΑΝΙΣΗΣ
 - (γ) ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ
 - (ε) ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ
 - (δ) Ο ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΣ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΗΝ ΑΝΑΚΡΙΣΗ
 - (στ) ΠΡΟΦΥΛΑΚΙΣΗ

- Δ. Μερικές πιο ειδικές νομικές γνώσεις
- (α) ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΩΣΗ
 - (β) ΠΡΟΑΝΑΚΡΙΣΗ
 - (γ) ΚΥΡΙΑ ΑΝΑΚΡΙΣΗ
 - (δ) ΑΥΤΟΦΩΡΑ
 - (i) Αυτόφωρο πταίσμα
 - (ii) Αυτόφωρο πλημμέλημα

- Ε. Μερικά αδικήματα, χαρακτηρισμός του και προβλεπόμενες ποινές